

BUDAPEST FŐVÁROS LEVÉLTÁRA
FŐIGAZGATÓ

Ikt.szám: 122-5/2014/BFL

5/2014 SZ. FŐIGAZGATÓI UTASÍTÁS AZ ANYAKÖNYVI ELJÁRÁRÓL SZÓLÓ 2010. ÉVI I. TÖRVÉNY ALKALMAZÁSÁRÓL

I. Ügyfélszolgálati megkereséssel kapcsolatos rendelkezések

Az 2010. évi I. törvény (a továbbiakban Akvitv.) az alábbiak szerint rendelkezik:

„78. § (1) Az anyakönyvből a kizárólag a papír alapú anyakönyvben nyilvántartott adat, valamint az anyakönyvi alapisirak tekintetében az anyakönyvvezető vagy a hazai anyakönyvezést végző hatóság

- a) az arra jogosult részére engedélyezi a betekintést,
- b) az arra jogosult részére adatigénylés alapján adattovábbítást végez,
- c) az arra jogosult kérelmére anyakönyvi hatósági bizonyítványt állít ki, vagy
- d) az érintettet az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerint tájékoztatja személyes adatainak kezeléséről.

(2) Az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyv levéltár által őrzött másodpéldányában nyilvántartott adatok tekintetében az érintettet a levéltár az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerint tájékoztatja személyes adatainak kezeléséről.

79. § Az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyv levéltár által őrzött másodpéldányából a 78. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás és a 93/A. § szerinti kutatás kivételével adattovábbítás nem teljesíthető és adat nem tehető megismerhetővé.”

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. tv. alapján az érintett bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy - közvetlenül vagy közvetve - azonosítható természetes személy.

Anyakönyvek esetén az érintett az a természetes személy, akiről az anyakönyvi adat szól, ill. kiskorú személy esetén a szülők, továbbá a természetes személy gyámja, ill. gondnoka.

A 2011. évi CXII. tv. 14. § a) pontja alapján

„14. § Az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél

a) tájékoztatását személyes adatai kezeléséről,

b) személyes adatainak helyesbítését, valamint

c) személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását.

15. § (1) Az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az érintett általa kezelt, illetve az általa vagy rendelkezése szerint megbízott adatfeldolgozó által feldolgozott adatairól, azok forrásáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevééről, címéről és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá - az érintett személyes adatainak továbbítása esetén - az adattovábbítás jogalapjáról és címzettjéről.

(2) Az adatkezelő az adattovábbítás jogszerűségének ellenőrzése, valamint az érintett tájékoztatása céljából adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az általa kezelt személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

(3) A (2) bekezdés szerinti adatok adattovábbítási nyilvántartásban való megőrzésére irányuló - és ennek alapján a tájékoztatási - kötelezettség időtartamát az adatkezelést előíró jogszabály korlátozhatja. E korlátozás körében személyes adatok esetében öt évnél, különleges adatok esetében pedig húsz évnél rövidebb időtartam nem állapítható meg.

(4) Az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül, közérthető formában, az érintett erre irányuló kérelmére írásban megadni a tájékoztatást.

(5) A (4) bekezdésben foglalt tájékoztatás ingyenes, ha a tájékoztatást kérő a folyó évben azonos adatkörre vonatkozóan tájékoztatási kérelmet az adatkezelőhöz még nem nyújtott be. Egyéb esetekben költségtérítés állapítható meg. A költségtérítés mértékét a felek között létrejött szerződés is rögzítheti. A már megfizetett költségtérítést vissza kell téríteni, ha az adatokat jogellenesen kezelték, vagy a tájékoztatás kérése helyesbítéshez vezet”

Fenti jogszabályi rendelkezések alapján az BFL ügyfélszolgálatán állami anyakönyvi ügyekben 2014. július 1-jétől követendő eljárás a következő:

1. Az érintett (kiskorú esetén szülő, ill. gyám, gondnok) részére a kért anyakönyvi tájékoztatást meg kell adni, de csak a rá vonatkozó adatok tekintetében, kivéve, ha a megismerésnek egyéb jogi akadálya nincs (pl. családjogi, gyámügyi jogszabályok).

2. Minden más esetben, akár természetes személy, akár jogi személy a megkereső, az Akvitv. 79. §-ra történő hivatkozással az illetékes anyakönyvezést végző hatósághoz kell a megkeresést irányítani. Kivételt képez ez alól az Akvitv 78. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás és a 93/A. § szerinti kutatás.
3. Az érintett részére adott tájékoztatás – beleértve az esetleges részben anonimizált, nem hitelesített fénymásolat kiadását – ugyanazon adatkör tekintetében a tárgyévben egy alkalommal ingyenes.
4. A tájékoztatás keretében nem adható ki az anyakönyv érintettre vonatkozó részéről hiteles másolat. Ha az érintett részéről ilyen igény merül fel, akkor az illetékes anyakönyvezést végző hatósághoz kell a megkeresést irányítani.
5. Az érintett részére a tájékoztatást csak abban az esetben lehet megadni, ha ez a BFL-ben őrzött anyakönyvi másodpéldányokból az általa megadott információk alapján teljesíthető. Ha az érintett által megadott információk alapján az érintettre vonatkozó anyakönyvi adat nem azonosítható be, azaz a tájékoztatás megadása kutatómunkát igényel, akkor az illetékes anyakönyvezést végző hatósághoz kell az ügyfelet irányítani.
6. Az érintett részére továbbított adatokról az ügyfélszolgálat adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

II. Az anyakönyvi másodpéldányok kutatásával kapcsolatos rendelkezések

II.1. Az anyakönyv korlátozás nélküli kutathatóságának esetei:

„Az anyakönyv kutathatósága

93/A. § (1) Az anyakönyvbe bejegyzett adatok

- a) az érintett halálozási évét követő harminc év,**
- b) ha a halálozás éve nem ismert, az érintett születésétől számított száz év, vagy – ha az későbbi – a bejegyzés keletkezésétől számított hetvenöt év,**
- c) ha sem a születés, sem a halálozás időpontja nem ismert, a bejegyzés keletkezésétől számított hetvenöt év után válnak bárki számára kutathatóvá.**

A kutatást a levéltár teljes anyakönyvi kötetek rendelkezésre bocsátásával tudja lehetővé tenni, melynek során az adatok egyenkénti vizsgálatára nincs mód. Ennek során csak olyan anyakönyvi kötetek tehetők bárki számára kutathatóvá, amelyek esetében az adatok egyenkénti vizsgálata nélkül is kizárható olyan adatok kiadása, melyek esetében a védelmi idő még nem telt le. Ennek alapján:

1. Halálozási anyakönyvek esetében az érintettek halálozása óta 30 év eltelt, így azok bárki számára kutathatók.

2. Születési anyakönyvek esetében az utólagos bejegyzések révén általában ismertnek kell tekinteni a halálozás időpontját. Miután az adatok egyenként vizsgálatára nincs mód, azt a legtagabb időkört kell figyelembe venni, amelynek eltelte után bizonyosan nem kerül kiadásra 30 éven belül elhunyt személy adata. Ennek alapján a születési anyakönyvek a keletkezésüktől számított 130 év elteltével válnak bárki számára kutathatóvá.

3. Házassági anyakönyvek esetében a házaspár születési ideje minden esetben ismert. Ha a születéstől számított száz év már eltelt, de a bejegyzés keletkezésétől számított hetvenöt év még nem, akkor az adat nem tehető kutathatóvá. Miután az adatok egyenkénti vizsgálatára nincs mód, a kötetek kiadásának elbírálásakor azt a legtagabb időkört kell figyelembe venni, amelynek eltelte után biztosan nem kerül kiadásra száz éven belül született személy adata. Az 1894. évi XXXI. tc. 7. §-a a házasságkötés alsó korhatárát nők esetében 16 év betöltésében határozta meg, de ez alól az igazságügy-miniszter felmentést adhatott. Reálisan feltételezhető tehát, hogy a házassági anyakönyvekben ennél fiatalabb korban házasságot kötött személyek adatai is szerepelnek. Lehetséges alsó korhatárként ezért a 14. életév betöltését szükséges figyelembe venni. Ennek alapján a házassági anyakönyvek a keletkezésüktől számított nyolcvanhat év elteltével válnak bárki számára szabadon kutathatóvá.

II.2. Az anyakönyv védelmi idő lejárta előtti kutathatóságának esetei

II.2.a.

„93/A. § (2) Az (1) bekezdésben meghatározott védelmi idő lejárta előtt is kutatható az anyakönyv, ha

a) a kutatáshoz saját bejegyzése tekintetében az érintett, az érintett halálát követően leszármazója, leszármazó hiányában bármely, a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója, hozzátartozó hiányában más örököse a kutató kérésére hozzájárult,

b) a kutató a hozzájárulás megadására az a) pont szerint jogosult személy, vagy

c) a kutatás – a kérelmező költségére – anonimizált másolattal is megvalósítható.

(3) A (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hozzájárulás megadásakor a hozzájáruló személy írásban nyilatkozik a kutató által megismerhető személyes adat – kutatás célja szerinti – felhasználásának elfogadásáról, valamint a személyes adatot tartalmazó iratok másolhatóságáról.”

Azaz a védelmi idő lejárta előtt is kutatható az anyakönyv, de csak az érintettre vonatkozó bejegyzés tekintetében, ha az érintett, halálát követően leszármazója, Ptk. szerinti hozzátartozója (Ptk. 8:1. §: *hozzátartozó*: a közeli hozzátartozó: házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér; további hozzátartozó: az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa) a kutató kérésére hozzájárult.

Védelmi idő lejárta előtt kutatható az anyakönyv továbbá akkor is, ha a kutató a hozzájárulás megadására a 93/A § a) pontja szerint jogosult személy vagy a kutatás – a kérelmező költségére – anonimizált másolattal is megvalósítható.

II.2.b

„93/A § (5) Ha a kutató a kutatást tudományos célból végzi, a kutatás a bejegyzés keletkezését követő harminc év elteltével az (1) bekezdésben meghatározott védelmi időn belül is lefolytatható, feltéve, hogy a kutatás a közlevéltárakról szóló törvényben meghatározott, a kutatási tervre és az arra jogosult intézmény támogató állásfoglalására, továbbá a személyes adatok kezelésére vonatkozó előírásoknak és a (4) bekezdésben foglaltaknak megfelel.”

A BFL-ben őrzött valamennyi anyakönyvi másodpéldány keletkezése óta 30 év eltelt. Ezért tudományos célú kutatás esetén a Kutatási Szabályzat szerinti eljárásrend alkalmazandó.

II.3. Másolatok készítésének esetei:

II.3.a

„93/A § (3) A (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hozzájárulás megadásakor a hozzájáruló személy írásban nyilatkozik a kutató által megismerhető személyes adat – kutatás célja szerinti – felhasználásának elfogadásáról, valamint a személyes adatot tartalmazó iratok másolhatóságáról.”

Azaz ha a kutatásra saját bejegyzése tekintetében az érintett, az érintett halálát követően leszármazója, leszármazó hiányában bármely, a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója, hozzátartozó hiányában más örököse a kutató kérésére hozzájárult és a 93/A. § (3) bek. szerinti, másolhatóság engedélyezésére vonatkozó hozzájárulást a BFL kutatószolgálatán bemutatja, akkor a másolatkészítést szabályozó BFL eljárásrend alapján a kért másolat kiadható.

II.3.b

„93/A § (4) Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerinti különleges adatok az anyakönyv kutatása során személyazonosításra alkalmas módon nem rögzíthetők és nem használhatók fel, kivéve, ha az érintett vagy az érintett halálát követően leszármazója ahhoz hozzájárult, vagy a kutatást ő végzi.”

Különleges adat (2011. évi CXII. tv. 3. § 3):

„a) a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviselői szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat,

b) az egészségi állapotra, a kórosa szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat;”

Nem adható ki másolat abban az esetben, ha az anyakönyvi bejegyzés az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról 2011. évi CXII. tv. 3. § 3. pontjában felsorolt különleges adatot tartalmaz. Miután az 1950-ig vezetett anyakönyvekben szerepelnek felekezeti hovatartozásra vonatkozó adatok, a halálozási anyakönyvek pedig a

halálok rögzítésével sok esetben egészségi állapotra vonatkozó, illetve arra következtetést engedő adatot tartalmaznak, a kutatásra kiadott anyakönyvekről általában – a II.3.a. pontban szabályozott esetet kivéve – nem adható ki és a kutató által sem készíthető másolat. Ilyen célú másolás céljára fotójegy sem vásárolható.

III. Az anyakönyvi kutatás eljárásrendje:

„93/B. § (1) A kutatási kérelmet az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvek esetén a levéltárnál kell benyújtani.

(2) A kutatási kérelem elbírálásának határideje a kérelem benyújtásától számított harminc nap. A kutatási kérelem részleges vagy teljes megtagadását írásban indokolni kell.

(3) A kutatási kérelem részleges vagy teljes megtagadása esetén a kérelmező bírósághoz fordulhat. A per megindítására és az eljárás lefolytatására az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvénynek a közérdekű adat megismerése iránti igény elutasítása esetén megindítható perre vonatkozó szabályai az irányadók.”

Látogatójeggyel rendelkező kutató a kutatni kívánt anyakönyvet a Kutatási Szabályzat eljárásrendjének megfelelő kutatói kérés (kérőlap) benyújtásával igényelheti. Amennyiben jelen Utasítás alapján a kérelem nem teljesíthető, az anyakönyv kiadásának megtagadását a kérelem benyújtásától számított harminc napon belül írásban indokolni kell. A kiadmányt a főigazgató vagy a főigazgató-helyettes írja alá.

Jelen főigazgatói utasítás 2014. július 1-jével lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 21-3/2008. főigazgató-helyettesi utasítás hatályát veszti.

Budapest, 2014. június 25.

Dr. Kenyeres István
főigazgató
c. egyetemi docens